

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İctihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxviiième ANNÉE

15 Septembre 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 329

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye
için: 2 1,2, Âla kâğıdı
5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

15 Eylül 1931

ALMANYADA BİR FAGİ'ANIN 'ALEMŞUMUL DERSİ

Almanyanın **Bonn** şehrinde Hukuk tahsil eden ve ta'til zamanını Büyük Ada da 'ailesi yanında geçirmekde olan Orhan Münir Bey bana şu elîm macerayı anlaldı : Almanyada iş yokluğu ve işsiz işçi çokluğu yüzünden çok zalim ve muzlim sefalet faci'alarına sahne olmuştur. Geçenlerde işsiz ve neticeten ekmeksiz kalan 3 çocuk, bir ana bir babadan müteşekkil bir ailenin feci' bir şekilde sönmesini gazeteler yazdı :

Kendilerini açlıktan ölmeye mahkûm gören bu 'ailenin erkeği zevcesile istişare ediyor , babanın evvelâ çocukları sonra zevceyi en sonra da kendi kendisini öldürmesi kararı veriliyor. Baba bu kararı harfi harfine icra ediyor. Polis irtesi günü bu evde 5 cenaze buluyor . »

Almanya gazeteleri, bilmem , nasıl tefsir etmişlerdir. Yahud 'alel'ade bir şunun sütununa bir fıkra olarak mı yazmışlardır. Ben bu hadiseyi bütün dünya için, bütün insanlık için, dersler, acı ve yüksek dersler ile dolu görmekdeyim . Bu vaz'iyete düşen bir adam iş ve ekmek bulmayınca dilenmişse, yahud gizli veya 'alenen gasb fi'lini irtikâba sevk oluna bilirdi. Dilenmeye 'izzeti nefsî, gasb etmeye, hırsızlık etmeye medenî terbiyesi manî' olmuş ve ölmeyi dilenmeye ve ya hırsızlık ve haydudluk etmeye tercih etmiştir .

Umumî harp ha'ilesi oynandığı seneler esnasında Musul tarafında çocuklarını kesüb

yeyen bir aç ana ve babanın görüldüğünü bizim günlük gazetelerimiz yazmıştı . Bu iki 'ailenin ruhî ve ahlâkî vaz'iyetleri yan yana getirilirse çıkan ma'na hayli derin olur . Biz yine nazarımızı Almanyaya, Avrupaya ve küre'i arzın natik hayvanlarına çevirelim .

Bonn şehrinde sefalet ve haysiyyet ifratı yüzünden hayatlarına bu suretle nihayet veren bir 'ailenin bulunmuş olduğu Alman gazetelerinin yazdığı ve tekzib olunmayan bu faci'a ile sabitdir , Aynı şehirde Sofrasında 3 türlü yemek ve â'lâ **Rhin** şerabı ve ya buzlu **Pilsener** birası bulunan 'ailelerin yüzlerce mevcut olduğunda da şübhe yoktur . Bu iki varlıktan çıkan ma'nada az feci' değildir. Demek ki Almanyada açlıktan ölen ve ya kendilerini öldüren insanların yanında üç türlü yemekle mükemmel melen karnını doyuran ve rahatca hazm edebilen yüzlerce, binlerce Adem oğlunun buluna bildiği bir memleketdir. Ve **Medenî** bir memleketdir. Bu faci'ayı okuyub da ah , kaşkı ben ekmeğimin yarısını bu 'aileye yetiştire bileydim dememi ; insanlar bulunuyorsa küre'i arz , beşer nev'ini beslemekden imtina' edebilir .

1903 de **Londra** da bulundum, o ihtişam ve servet beldesinde derin ve kara sefalet gördüm. Fakat bu sefilleri yakından tedkik edince bunlardan pek çoğunun işsizlikten değil, işe iştahsızlıktan, tenbellikden ve haysiyyetsizlikden ve dubuliyesi olmayan 158 hektar murabba'lık **Hyde park** da sallananrak serseriyane

gezmeyi bir fabrikada çalışmaya tercih eden irade ve himmet kötürümlerinden olduklarını anladım .

Almanya da bir-kadar mudhiş bir faci'a yapacak kadar büyük sefalet buluna bilince insan yüreğinde bir feryad kopmamak reva değildir. Dokuz 'asır evvel « Gülüstan » sahibi

بی آدم اعضای یکدیگرند
که در آفرینش ز یک گوهرند
بعضوی چو درد آورد روزگار
دگر عضو ها را نماند قرار
تو کز محنت دیگران بی غمی
نشاید که نامت نهند آدمی .

diye bilmişli, tercümesi şudur :

«Âdem evladları birbirlerinin 'uzuvlarıdır; çünkü cümlesi bir cevherden yaratılmışlardır . Bir 'uzv muhtarib olduğu vakit diğer a'zanın da rahat ve huzuru kalmaz . Sen ki hemnev- 'ine isabet eden bir derdden hiç bir gam ve

keder duymayorsun sana insan namı verilmek reva olmaz . »

Bir Türk şa'iri de bir kaç gün evvel **Çıl - Ğın Kanadlar** [1] içine şu kıt'ayı 'ilâve ed yordu :

Beni kardaş bilmezsen, bir baş değil, bir taş sını ,
Tok olmaya hakkın yok düşünmezsen açları .
Şen bağçen kulağına deyor : unutuyorsun ,
Kuruyan bağçeleri , kırılan ağaçları .

Zaruret ve sefaletin yüksek terbiyeli bir alman 'a'ilesinde yaptığı ha'ile , **Energie** ve izzet bataryaları, harice açılanlar üzerinde başka dürlü ve daha zorlu ve zararlı şekil - lerde zuhur ede bilir ve ictima'i yangın büt - ün medeniyeti bir kül ve taş yığınına çevi - re bilir diyenler var . 9 Eylül 1931 **İctihad**

[1] Yakında intişar edecek bir şi'irler mecmu'asının ismidir. [İctihad]

Victor Margueritin (FAHİŞE) adlı eserine aid bir mülâhaza

(Türkceye çeviren : M. Gayur B.)

Fransanın en benam muharrirlerinden ve Zola meslekinin mu'akkiblerinden olan Victor Margueritin (fahişe) unvanlı romanını o - kuyanlar Paris fahişelerine dair tasvir ettiği canlı levhalar karşısında mebhut ve medhuş kalmaktan kendilerini alamazlar .

Eserin ismine bakubda bir bahname zan etmemelidir. Bilakis Paris fahişelerinin mukad - derat ve avakibini hükümet ve cem'iyetin bu bed baht sınıfa karşı aldığı vaz'iyeti mu - savvier bir kitabı ibret ve hikmetdir.

Romanın mevzu'u hülâseten şudur :

Mülhakatdan Parise Roza ve Annette na - mindâ iki saf köylü kızı geliyor .

Dilber Roza mühim bir mevki' ve servet sahibi olan Dumes namında birinin oda hiz - metciliğine alınıyor Annette de bir terzi mü - essesesine dikişcilik ile dahil oluyor . Roza efendisi Dumes in pek hoşuna gidiyor ve bir gice tavan arasındaki odasına gizli ve nağihani olarak dahil olan bu adam tarafından

ırzı hetk ediliyor . Bu suretle başlayan mü - nasebet ve temaslar bir müddet devam ediyor. Nihayet Roza gebe kalıyor, bunun üzerine efen - disisi Rozayı başka birinden gebe kaldığı beha - ncsile terk edüb hizmetinden çıkarıyor; zavallı kadın doğuruncaya kadar ve doğurduktan sonra enva'ı mihen ve sefalet içinde püyan olub çocuğunu beslemek için bizzarure fuhşa atılıyor ve zabita'i ahlakıyye memurlarının defe'atla ta'kibatına uğrayor, hapse ve enva'ı tazyika giriftar oluyor. Müellifin, Parisde fu - huşla mücadele için vücade getirilen teşkilât ve zecriyatın tatbikatındaki hatalar yüzünden bu sefil kadınların uğradığı 'avakıbı elimeyi ve bunlara mahsüs depo, mahbes ve hasta ha - neleri tasvirdeki meharef ve muvaffakiy - yeti ciddeu şayanı hayretidir .

Roza'dan sonra Dumes ikamet ettiği aynı apartmanın tavan arasındaki diğer bir fahişe ile temas ediyor ve bunun neticesinde firengiye tutuluyor tedaviye başlıyor bir firenginin bakir